

Asia: VN/15822/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttamisesta (yksityiset digipostipalvelut)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö on arvioitu sekä Tietohallinnossa (Pasi Lehmus) että Sote-palveluissa (Taru Manner). Pirhalla ei ole tarvetta antaa tähän erillistä lausuntoa. Esitetty lainsäädännön muutos on perusteltu lausuntopyynnössä selkeästi ja laajasti. Muutos laajentaisi yksityishenkilöiden asiointivaihtoehtoja suomi.fi -viestien lisäksi myös yksityisiin digipostilaatikoihin. Näillä ei tarkoiteta gmail-postilaatikoiden kaltaisia palveluita, vaan laajemmin kansalaisten ja yritysten hallinnollisen arjen kokoavia palveluita. Markkinoilla on tällä hetkellä kaksi tällaista palveluntarjoajaa – Posti Group Oyj ja Kivra Oy.

Posti on tarjonnut vuodesta 2001 lähtien sähköistä postilaatikkopalvelua NetPostia, johon suomalaiset ovat voineet vastaanottaa sähköisiä viestejä yrityksiltä, yhteisöiltä ja viranomaisilta. NetPosti muuttui vuonna 2019 OmaPosti -palveluksi, jota Posti tarjoaa edelleen. Nykyisin OmaPosti on digipostilaatikkopalvelu, jossa käyttäjän on mahdollista vastaanottaa sähköisiä kirjeitä yrityksiltä, yhteisöiltä ja viranomaisilta sekä seurata ja hallinnoida pakettilähetyksiään. Käyttäjä voi myös maksaa laskuja suoraan OmaPostin kautta ja arkistoida sähköisiä kirjeitä ja laskuja. Palvelua voi käyttää selaimella tai OmaPosti -mobiilisovelluksella, ja käyttäjä saa ilmoituksen uuden postin saapumisesta palveluun sähköpostitse tai mobiilisovelluksen kautta. Kivra on tarjonnut digipostipalveluaan Suomessa alkuvuodesta 2020 lähtien. Kivran tarjoamassa Kivra -digipostilaatikkopalvelussa käyttäjät voivat vastaanottaa sähköistä postia erilaisilta todennetuilta yrityksiltä, organisaatioilta ja viranomaisilta, maksaa laskuja, arkistoida asiakirjoja ja vastaanottaa palkkakuitteja ja pääsylippuja. Käyttäjä voi myös valtuuttaa toisen henkilön lukemaan palveluun saapuneita posteja. Kivraa voi käyttää selaimella tai Kivran mobiilisovelluksella, ja käyttäjä saa ilmoituksen palveluun saapuneesta uudesta viestistä sähköpostitse tai mobiilisovelluksen kautta.

Pirhan näkökulmasta esitys lainsäädännön muuttamisesta on tervetullut, koska se tarjoaa asiakkaille vaihtoehtoja suomi.fi -viestien rinnalle. Useat suomalaiset ovat ottaneet käyttöönsä jommankumman tai mahdollisesti molemmat kyseisistä yksityisistä digipostipalveluista. Postin

mukaan sen OmaPosti -palvelulla oli huhtikuussa 2025 2,9 miljoonaa käyttäjää, ja Kivran mukaan sen palvelua käyttää Suomessa ja Ruotsissa yli 6,5 miljoonaa ihmistä. Digi- ja väestötietoviraston toimeksiannosta alkusyksystä 2025 toteutetun kyselytutkimuksen mukaan noin tuhannesta kyselyyn vastanneesta 18–99-vuotiaasta suomalaisesta 52 % käytti digipostipalveluna OmaPostin Digiposti -osiota ja 10 % Kivran digipostipalvelua. Myös viranomaiset ja julkishallinnon toimijat ovat ottaneet yksityisiä digipostipalveluja käyttöön viranomaisviestien toimittamiseksi hallinnon asiakkaille. Digi- ja väestötietoviraston julkishallinnon organisaatioille syksyllä 2025 toteuttaman digipostipalveluiden käyttöä selvittävän kyselytutkimuksen mukaan kyselyyn vastanneista 208 julkishallinnon organisaatiosta 14 % käytti OmaPostia ja 12 % Kivraa lähettääkseen henkilöasiakkaille viranomaisviestejä, kuten päätöksiä, laskuja, kutsuja, ilmoituksia ja muita tiedoksiantoja.

Kyselytutkimuksen perusteella kansalaiset arvostavat mahdollisuutta vaikuttaa itse digipostipalvelun valitsemiseen ja siihen, missä digipostilaatikoissa viranomaisviestejä näytetään. Jos kansalainen ottaisi käyttöön uuden yksityisen digipostilaatikon, vastaajista 54 % haluaisi itse antaa luvan viranomaisten lähettämien viestien näkymiseen uudessa yksityisessä digipostilaatikossa. Vastaajista 35 % haluaisi puolestaan viranomaisten viestien näkyvän automaattisesti uudessa yksityisessä digipostilaatikossa. Edelleen vastaajista 58 % piti tärkeänä mahdollisuutta valita itse, mihin digipostilaatikkoon viranomaisten lähettämät viestit tulevat. Neutraalisti asiaan suhtautui 25 % vastaajista.

Lainvalmistelun tueksi teetetyn yksityisiä digipostipalveluja koskevan selvityksen perusteella myös valtion viranomaisten keskuudessa pidetään kannatettavana, että yksityisen ja julkisen sektorin viestit yhdistettäisiin yhteen kanavaan ja että käyttäjällä olisi mahdollisuus valita käyttämänsä digipostilaatikko useammasta digipostipalvelusta. Selvityksen mukaan myös kunta- ja hyvinvointialuesektorilla pidetään toivottavana yhtä viestintäkanavaa asiakkaille ja käyttäjien mahdollisuutta valita, mistä he saavat herätteet ja viestit.

Ehdotettavilla muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia Suomi.fi-viestejä käyttävien viranomaisten menettelytapoihin tai toimintaprosesseihin. Suomi.fi-viestien käyttäjäorganisaatiot lähettäisivät myös jatkossa viestinvälityspalveluun samat tiedoksiannot ja muut viestit kuin nykyisinkin. Jatkossa viestit välittyisivät taustapalveluna toimivasta viestinvälityspalvelusta rajapinnan avulla siihen palveluun, jota käyttäjä on ilmoittanut käyttävänsä ja joka on merkitty Suomi.fi-viestien käyttäjärekisteriin.

Kaivo Kati
Pirkanmaan hyvinvointialue - Jukka Santala, tukipalvelujohtaja